

การวิจัย เชิงเปรียบ เทียบทรงคนละ เรื่องคัวตนในพุทธปรัชญา กับปรัชญาของ เทวิส ญูม

นางสาว ศิริวรรณ โอลสถานท์

005051

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๓

A Comparative Study of The Concept of Self in Buddhist Philosophy

And David Hume's Philosophy

Miss Sirivarn Osathanond

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบทรัคคนะ เรื่องตัวตนในพุทธปรัชญา

กับปรัชญาของเดวิด สูม

โดย

นางสาวศิริวรรณ โอลสถานท์

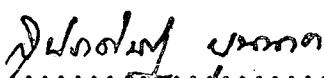
ภาควิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิเศษเวทย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร พ รังษี)

.... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิเศษเวทย์)

.... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกิดวิสิษฐ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิจัย เริง เปรียบ เทียบ ทรงคนะ เรื่องตัวตนในพุทธปรัชญา กับปรัชญาของ เศรษฐ ฐูม
ชื่อ	นางสาวศิริวรรณ โอลสถานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศวะเวที
ภาควิชา	ปรัชญา
ปีการศึกษา	๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัย เริงนี้มีความมุ่งหมายที่จะ เปรียบ เทียบทรงคนะ เรื่องตัวตนของพุทธปรัชญา
และปรัชญาของ เศรษฐ ฐูม ว่า เมื่อนหหรือต่างกันอย่างไร โดยแยกประ เดินคำถามดังนี้คือ

๑. ตัวตนมีความหมายอย่างไร?

๒. พุทธปรัชญาและปรัชญาของ เศรษฐ ฐูม ปฏิเสธตัวตนอย่างไร?

๓. พุทธปรัชญาและปรัชญาของ เศรษฐ ฐูม ปฏิเสธตัวตนทำไม?

๔. โดยสรุป ทรงคนะ เรื่องตัวตนของพุทธปรัชญาและปรัชญาของ เศรษฐ ฐูม
เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

คำตอบที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้คือ

๑. ความหมายของตัวตนในทางปรัชญาถือว่า คืออะไรบางอย่างที่มืออยู่จริง เป็น
นิรันดร ไม่มีการแปรสภาพ แต่ เป็นจุดศูนย์กลางของการแปรสภาพ และ เป็นหลักในการ
อธิบายความคง เค็มของลีสต์ต่าง ๆ

๒. พุทธปรัชญาปฏิเสธตัวตน โดยอธิบายว่า ชีวิตนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ
๕ อย่างคือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เรียกว่า ขันธ์ ๕ ขันธ์ แต่ละอย่างเกิด
ขึ้นและตบลงตาม เงื่อนไข จึงถือว่า ไม่มีตัวตน เพราะถ้ามีตัวตน ก็จะดำรงอยู่ได้โดยตัวเอง
ไม่เปลี่ยนไปตามการ เปลี่ยนแปลงของลีสต์อื่น ยังไงก็ได้นั้น เมื่อขันธ์ทั้งห้ามาร่วมกันเข้ากันไม่
ได้มีอะไรใหม่นอก เนื้อไปจากขันธ์ห้า ตั้งนั้น ตัวตนจึงไม่มี ที่คนคิดว่า มีตัวตน

เพราความจำเป็นในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกัน ทำให้เข้าใจว่าจะต้องมีตัวตนจริง ๆ รองรับคำที่ใช้

เดวิด สูน ปฏิเสธความมือญของตัวตนโดยอธิบายว่า โนนภาพเรื่องตัวตนนั้น เป็นเพียงกลุ่มของมโนภาพที่มา เชื่อมต่อตัวกันโดยจินตนาการ และตั้งชื่อไว้เรียกเท่านั้น คนเราจำเป็นต้องใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกัน ทำให้เข้าใจว่าตัวตนมือญจริง ทั้ง ๆ ที่มโนภาพเรื่องตัวตน เป็นสิ่งที่มุขย์สร้างขึ้นมา เท่านั้นเอง

๓. พุทธปรัชญาปฏิเสธตัวตน เพราะการยอมรับว่ามีตัวตนเป็นฐานที่ทำให้เชื่อว่า มี "ตัวฉัน" การที่กหักนี้ก่อให้เกิดการยึดมั่นที่จะให้สิ่งนั้น เป็นไปอย่างโดยย่างหนึ่ง เมื่อไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง ก็เกิดความทุกข์ แต่นิพพาน เป็นความสงบ เกิดได้ เพราะไม่มีการยึดมั่น และการยึดมั่นนั้น ก็เกิด เพราะไปหลงผิดว่ามี "ตัวฉัน" ตั้งนั้นความสงบคือการที่ปราศจาก "ตัวฉัน" นั้นเอง นิพพานกับสภาวะอนดุตตาจึงเป็นสิ่ง เดียวกัน

แต่เดวิด สูน ปฏิเสธตัวตน เพราะเห็นว่า เป็นสิ่งที่รู้ไม่ได้ด้วยประสบการณ์ การยอมรับความมือญของตัวตนทำให้ขาดแย้งกับทฤษฎีแห่งความรู้ของสูน

๔. โดยสรุป เท็ตผลในการปฏิเสธตัวตนของพุทธปรัชญาและปรัชญาของเดวิด สูน เหมือนกัน คือการวิเคราะห์มุขย์ออก เป็นหน่วยย่อย ๆ และพบว่าไม่มีตัวตนอะไร แต่ เพราะความจำเป็นในการใช้ภาษาในการสื่อสารกันและกัน ทำให้เกิดความเข้าใจผิด เรื่องความมือญของตัวตน แต่จุดมุ่งหมายของพุทธปรัชญาและปรัชญาของสูน นั้นต่างกัน พุทธปรัชญาปฏิเสธความมือญของตัวตน เพราะเป็นวิถีทางปฏิบัติไปสู่ความตีสูงสุด นั่นก็คือเพื่อจริยศาสตร์นั้นเอง แต่สูนปฏิเสธความมือญของตัวตน เป็นเพื่อระทกฤตแห่งความรู้ของเขาระ

Thesis Title A Comparative Study of the Concept of Self in
 Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy

Name Miss Sirivarn Osathanond

Thesis Advisor Professor Wit Witsathawet., Ph.D.

Department Philosophy

Academic Year 1980

ABSTRACT

The purpose of the research is to compare the concept of Self in Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy, about the sameness and the difference, as the following questions.

1. What is the meaning of Self ?
2. How does Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy deny the existence of Self ?
3. Why does Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy deny the existence of Self ?
4. How does the conclusion of the sameness and the difference of the concept of Self in Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy ?

The result:

1. The meaning of Self in philosophy is something permanent changeless, but it is a center of change and a principle of identity.
2. Buddhist Philosophy denies the existence of Self. Man is composed of five elements called khandha: body, feeling, recognition, formation, consciousness. Each of these five comes into

being and passes away, according to conditions. So there is no self, because if there was, it should be able to exist by itself. Moreover, when the five Khandhas come together, there emerges nothing new which can exist by itself. The group thus composed also changes according to conditions. Therefore there is no self. As it is necessary to use language in communication, so men have a wrong belief that there must be a real self as a base of the word.

David Hume denies the existence of self. He said that the idea of self is nothing but a bundle of simple ideas, that are united together by the imagination, and have a particular name assigned ^{to} them. Men must use language to communicate each other, this makes them believe that self exists, though the idea of self is a fictitious one.

3. Buddhist Philosophy denies the existence of self because belief in self leads to belief in 'I'. This gives rise to grasping and hope that mine should be so and so. When it becomes different, suffering arises. But Nirvana is peace and there is peace when there is no grasping. Grasping arises because of 'I'. Therefore peace is a state where there is no 'I'. So Nirvana and Anatta is the same thing.

But David Hume denies the existence of self because it cannot know by experience. Belief in Self leads to a conflict with Hume's Epistemology.

4. To conclude, the reason of Buddhist Philosophy and David Hume's Philosophy in denying the existence of self is the same.

That is to analyze men into simple parts and found no Self. The necessity in using language to communicate each other, makes a wrong concept of Self. But the purpose of Buddhist Philosophy and Hume's Philosophy is difference. Buddhist Philosophy denies the existence of Self because it is the mean to the ultimate good which is depending on Ethics, but Hume denies the existence of Self because it is the result of his Epistemology.

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศท เวทบี ผู้ควบคุมงานวิจัยนี้
โดยตรง ที่ท่านได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียด และขอขอบพระคุณ
ศาสตราจารย์ในแผนกปรัชญาทุกท่านที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ทางด้านวิชาปรัชญาแก่ผู้วิจัย
ขอขอบคุณ นางสาววนิดา คุณตัวล ปิยมิตรผู้ให้เป็นหนังสืออ้างอิงและช่วยให้
กำลังใจในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งมิตรสหายทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ
สมบูรณ์

หากความตื่นเต้นหรือประโภชน์ใด ๆ จะพอเมื่อวัน ขอขอบให้แก่บิดา มารดา และ
เพื่อนบุษย์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายทั้งปวง

๖

สารบัญ

หน้า

บทศัพท์อักษรไทย	๘
บทศัพท์อักษรอังกฤษ	๙
กิจกรรมประการ	๑๔
บทที่	
๑. บทนำ	๖
๒. ความเป็นมาของปัญหา เรื่องตัวตน	๗
๓. เหตุผลในการปฏิเสธตัวตน	๑๖
๔. จุดมุ่งหมายของการเสนอที่นี่ เรื่องตัวตน	๔๐
๕. ท่าสูปและวิจารณ์	๕๙
บรรณานุกรม	๖๐
ภาคผนวก	๖๕
ประวัติผู้เขียน	๖๖

สารบัญคำย่อ

คำย่อในสารบัญนี้ เป็นคำย่อที่ใช้ในการอ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พุทธศักราช ๒๕๖๔ คำย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีดังนี้

<u>คำย่อ</u>	<u>ย่อมาจาก</u>
สพ. ส.	สพายตนวัคค์ สังยุตตนิกาย
มหาวาระ. ส.	มหาวารวัคค์ สังยุตตนิกาย
ข. ส.	ชันธารวัคค์ สังยุตตนิกาย
จตุก. อ.	จตุกนิบาต อังคุตตรนิกาย
มุ. ม.	มุลปัณฑาสต์ มัชฌิมนิกาย
ม.ม.	มัชฌิมปัณฑาสต์ มัชฌิมนิกาย
สส.ท.	สีลชันธวัคค์ ศีรนิกาย

การใช้ตัว เลขมีความหมายดังนี้

ตัวแรกบอกว่า เล่มที่เท่าใด

ตัวที่สองบอกว่า ข้อที่เท่าใด

ตัวที่สามบอกว่า หน้าอะไร

สพ. ส. ๒๘/๘๐๗/๖๗๔. หมายถึง สพายตนวัคค์ สังยุตตนิกาย

เล่ม ๒๘ ข้อ ๘๐๗ หน้า ๖๗๔.